

De jure magazin jogi-malőr körkérdése

Kérdés: Melyik jogszabályt tartja alkalmazhatatlannak, és miért?

Másképpen: melyik jogszabály a legnagyobb „malőr”?

Kolláth György alkotmányjogász, c. egyetemi docens, ügyvéd: remek ötlet összegyűjteni a jogalkotás tücskét és bogarát. Ez konkrét idézést és bírálatot feltételez. Mint a pelyva, annyi a baki. Nagyrészt kihalt az a generáció, amelyiktől a jogi kodifikáció elsajátítható volna. Ma a minisztériumokban, s a polgármesteri hivatalokban vak vezet (olykor megvezet) világtalant. Ha időben a kezére nem csapnak, kertész, orvos, közigazda, mérnök, tanár ír - önmaga halhatatlanságát megjelenítendő - „jogot”. Kínjában a politikus melléáll, mert muszáj felmutatni valamit. Bicsaklik tehát az állami és önkormányzati norma-szerkesztés, de a baj főleg nem stílárius, hanem mélyebb természetű. Rossz okból hibás okozat származik. Ezért nem pusztán egyetlen konkrét §-t pécéznék ki, hanem előbb két rendszer-hibát vetnék fel.

1) Rendszeres, hozzáértő jogtisztítás - dereguláció -, továbbá előzetes és utólagos elemzés, monitoring híján jog-infláció fojtogat mindenkit, bennünket jogászokat is. A jog túltermelési válsága a klasszikus krízis-tüneteket mutatja: a mennyiség nő, ám minőség, végiggondoltság, hatásvizsgálat, a jogon túli eszközök mérlegelése nincsen vagy alig tapasztalható. A jog napról napra veszít hitelességéből, stabilitásából, normatív értékéből, miközben hibáiért felelősség senkit érdemben nem fenyeget. Majdnem mindent - politikai stíklit is - meg lehet tenni jogi áruhában, s azután lehet mutogatni az Alkotmánybíróságra, hogy oda tessék panaszra menni. A poén életre kel: aki valaha még az életben óhajt sört inni vagy parizert enni, meg ne nézze, hogy készül, mert örökre elmegy a kedve tőle. Ez áll a jogalkotásra is.

2) Falvak, városok önkormányzati vezetői szívesen vélik a helyi jogalkotást üzleti „Jokernek” vagy politikai fegyvernek bármely ellenlábasukkal szemben. Példamese: X, X szeretne megvalósítani helyben egy beruházást, van is rá pénze, és a terület adott jogi sorsa az elgondolást megengedi. Tiszta sor? Nem! Ha ok vagy ürügy van arra, hogy a helyi vezetés ne szeresse a tervet magát, vagy annak gazdáját, hipp-hopp készül tiltó rendelet-módosítás. Naná, hogy visszamenőleges, avagy „folyamatbanlévő” hatállyal, ami megfojtja, fillérekre redukálja a nagy ötletet. Néha korrupció sincs a dolog hátterében, elég a pártos ellenérdek.

3) A lassan egy éve hatályos Ket. (a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános kódexe) csöpög az olyan szlogenektől, mint pl. a közhatalom szolgáltató funkciója, a közigazgatás van az emberekért, és nem fordítva, és így tovább. A Ket. 1. § (2) bekezdése kimondja: ***„(2) A közigazgatási hatóság a hatáskörének gyakorlásával nem élhet vissza, hatásköre gyakorlása során a szakszerűség, az egyszerűség és az ügyféllel való együttműködés követelményeinek megfelelően köteles eljárni.”***

Két baj van ezzel kapcsolatban: egyfelől az, hogy az ügyfelek eljárási terheinek mérséklődése – a bizalmi elv valós érvényre jutásának hiányában – megtorpant. Az ágazati szakjogban ma is az égisz alá érnek az ügyfelek hatósági vegzatúrái. Lásd: kollektív szankcionálás az ún. elvart adó és a dupla járulékalap idej nyári szabályozásakor. Nem látták, nem ismerik, nem értik a Ket-et? Megszorítás címén félretehetik? Másrészt, nem történt meg a közhivatalok személyi, tárgyi feltételekkel való megerősítése azért, hogy valóban át tudják venni az ügyintézés terheit. Ellenkezőleg: leépítés van soron ott is, ahol a hatósági munka, és benne a hatósági ellenőrzés fokozása, javítása, minőségének és megbecsültségének az emelése volna elengedhetetlen.

Melyik jogszabály a legnagyobb malőr? Az, amelyik vérrel-verítékkal, a Ket. elveit semmibe véve jött, jön és jönni fog.

Az is justizmord, ha balra indexel, de jobbra megy vagy helyben jár a jogalkotás, mint a napi (ön)kormányzati-irányítási tétováság ütős pótszere.